

Sygn. akt III CSK 370/16

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa "M." sp. z o.o. z siedzibą w K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuratorowi Okręgowemu w K. i Skarbowi
Państwa - Dyrektorowi Izby Celnej w K.
o odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 10 marca 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł
tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka – M. Spółka z o.o. w K. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 10 marca 2016 r. Wyrokiem tym Sąd drugiej instancji, po powtórным rozpoznaniu sprawy, oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w K.. Sąd Rejonowy oddalił powództwo odszkodowawcze powodowej spółki o zapłatę kwoty 50 960 zł z odsetkami ustawowymi z tytułu zysków utraconych w wyniku niezgodnego z prawem działania organów władzy publicznej, polegającego na przetrzymywaniu przez 112 dni należących do powódki automatów do gier o niskich wygranych. Sąd Okręgowy przytoczył stanowisko zajęte w tej sprawie przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 kwietnia 2014 r. (III CSK 173/13), zawierające wykładnię art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 77 Konstytucji RP oraz przepisów mających znaczenie przy ocenie prawidłowości postępowania funkcjonariuszy celnych, którzy przeprowadzili kontrolę i zatrzymali automaty pozwanego po stwierdzeniu w drodze eksperymentu, że ich działanie wskazuje na możliwość prowadzenia na nich gier za stawki wyższe niż dopuszczalne. Z uwagi na to, że przyczyną uchylenia wyroku przez Sąd Najwyższy było niewyjaśnienie przez Sąd Okręgowy, czy zachodziły nadzwyczajne przesłanki uprawniające funkcjonariuszy do zatrzymania automatów w trybie art. 308 k.p.k., Sąd ten poczynił dodatkowe ustalenia i doszedł do przekonania, że zatrzymanie automatów bezpośrednio po przeprowadzonej kontroli było uzasadnione z uwagi na konieczność zabezpieczenia przed utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem dowodów przestępstwa z art. 107 § 1 k.k.s. i stanowiło wypadek niecierpiący zwłoki, skoro przeprowadzony eksperyment uzasadniał podejrzenie, że automaty mogą funkcjonować w sposób niezgodny z prawem, szczególnie, że w tym czasie podobne nieprawidłowości automatów do gier były wielokrotnie ujawniane. Oddalenie powództwa spowodowała niemożność przypisania działaniom funkcjonariuszy celnych bezprawności, jednak dodatkowo Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na niewykazanie szkody, skoro dalsze korzystanie z automatów działających w sposób nieprawidłowy byłoby nielegalne.

W skardze kasacyjnej opartej na obydwu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. powódka zarzuciła naruszenie przepisów procesowych - art. 278 § 1 w zw.

z art. 227 k.p.c. i art. 398²⁰ k.p.c. oraz błędną wykładnię art. 417 k.c. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o wydanie przez Sąd Najwyższy orzeczenia co do istoty sprawy przez zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany Skarb Państwa – Prokurator Okręgowy w K. oraz Dyrektor Izby Celnej w K. wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia tej skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz Prokuratorii generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionej w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżąca uzasadniła potrzebę rozpatrzenia jej skargi przesłankami z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., to znaczy ujawnieniem się w sprawie istotnych zagadnień prawnych oraz oczywistą zasadnością tej skargi.

Dostrzeżone zagadnienie prawne sformułowała w formie pytania o to, jaki jest zakres swobody organów ścigania w stosowaniu nadzwyczajnych trybów postępowania karnego, w tym związanego z naruszeniem prawa własności w wyniku zatrzymania rzeczy bez uprzedniego polecenia prokuratora. Podniosła też potrzebę interpretacji art. 417 k.c., a konkretnie zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa oraz rozumienia znamienia bezprawności działań organu,

zwłaszcza w sytuacji, gdy działania te związane są z podważaniem poprzednich rozstrzygnięć organów państwa.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Wskazana wątpliwość musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżąca powinna dostrzegane zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Problemy, które skarżąca przedstawiła jako wymagające wyjaśnienia były już przedmiotem rozważań w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2014 r., wydanym w niniejszej sprawie i przyjęty przez ten Sąd kierunek wykładni jest wiążący także dla Sądu Najwyższego przy powtórным rozpoznaniu sprawy (art. 398²⁰ k.p.c.), nie można bowiem oprzeć skargi kasacyjnej na podstawach sprzecznych z wykładnią prawa dokonaną wcześniej przez ten Sąd. W związku z tym bezprzedmiotowe jest wnioskowanie o rozważenie po raz kolejny wskazanych problemów.

Skarga kasacyjna nie wykazuje również cechy oczywistej zasadności, która – zdaniem skarżącej – w sposób oczywisty wynika z zestawienia rozważań zawartych w uzasadnieniu wyroku wydanego w niniejszej sprawie przez Sąd Najwyższy 24 kwietnia 2014 r. z treścią zarzutów skargi kasacyjnej. Po pierwsze konstrukcja uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wadliwa, wniosek ten powinien bowiem samodzielnie i w oderwaniu od pozostałych elementów skargi wyjaśnić przyczyny, które przemawiają za przypisaniem argumentacji zawartej w skardze jednoznaczną i narzucającą się trafność, pozwalającą bez wgłębiania się w meritum sprawy dostrzec wadliwość wydanego orzeczenia, tymczasem skarżąca stosuje zabieg odesłania do lektury uzasadnienia podstaw kasacyjnych i ich zestawienia z uzasadnieniem Sądu Najwyższego oraz uzasadnieniem zaskarżonego orzeczenia i wyciągnięcia oczekiwanych przez

skarżącą wniosków. Jednak nawet podjęcie proponowanego przez powódkę porównania nie potwierdza jednoznacznej słuszności skargi, skoro z motywów orzeczenie Sądu odwoławczego wynika, że po uzupełnieniu postępowania dowodowego rozważył kwestie, których niezbadanie spowodowało uchylenie jego poprzedniego wyroku.

Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., uzasadniające rozpatrzenie skargi kasacyjnej powódki. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

aj

l.n